

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ КОЛЕДЖ ТУРИЗМУ ТА
ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА**

Затверджую
Голова приймальної комісії
_____ **А.Т. Матвієнко**
«__» _____ **2018 р.**

ПРОГРАМА
Вступних випробувань у формі усної спібесіди
з «Історії України»

для вступників на основі повної загальної середньої освіти

Розглянуто та схвалено на засіданні
предметної екзаменаційної комісії
Протокол
Голова предметної комісії _____

Київ - 2018

ПОЯСНОВАЛЬНА ЗАПИСКА

У сучасних умовах існує загроза територіальній цілісності України та відбувається втручання інших держав у її інформаційно-ідеологічну сферу. Важливою складовою неоголошеної Російською Федерацією «гібридної війни» є маніпулювання національною пам'яттю Українського народу. Через це виникає нагальна необхідність відновлення та збереження історичної пам'яті, формування національної ідентичності та відродження інтересу до історії України, її культури, традицій і звичаїв.

Загальнонаціональні історичні події, які сталися на території держави та закарбувалися в пам'яті багатьох поколінь, мають стати об'єднуючим чинником нації. Адже зі спільного розуміння минулого виростає спільна проєкція майбутнього, що вкладається у формулу: «Немає пам'яті - немає ідентичності. Немає ідентичності - немає нації».

Основним стратегічним ресурсом консолідації нації є освіта, зокрема історична.

Не викликає сумніву, що майбутній спеціаліст будь-якого профілю повинен глибоко знати вітчизняну історію, вільно володіти історичними методами дослідження. Для успішного вивчення дисципліни «Історії України», абітурієнт повинен володіти ґрунтовними знаннями шкільної програми.

Пропоновану програму співбесіди розроблено з урахуванням цілей, вимог і змісту Державного стандарту освіти та чинної програми для загальноосвітніх закладів «Історія України» 5-11 класів.

Хронологічно програма охоплює весь зміст шкільних курсів з періоду Русі-України до сьогодення.

Метою вступного випробування у формі співбесіди з «Історії України» є оцінювання засвоєних абітурієнтами знань і сформованих умінь та навичок:

- знання дат, хронологічних меж, періодів найбільш важливих історичних подій і процесів;
- знання фактів, місця, обставин, учасників, результатів подій;
- співвіднесення одиничних фактів і типових загальних явищ;
- визначення характерних суттєвих рис історичних явищ і подій;
- групування (класифікація) фактів за вказаною ознакою;
- знання історичних понять термінів, їх визначень;
- розкриття причинно-наслідкових зв'язків між подіями.

ОСНОВНІ ВИМОГИ ДО ПІДГОТОВКИ ВСТУПНИКІВ

З дисципліни «Історія України» абітурієнт повинен знати:

- сутність основних проблем історії народу України;
- основні закони та етапи розвитку людського суспільства від найдавніших часів до початку ХХ ст.;
- витоки української нації та її місце в загальнолюдських процесах;
- суспільно-економічні, політичні та культурні процеси історичного розвитку українського народу;
- історичні події;
- зародження та розвиток української державності;
- процеси розбудови сучасної незалежної української держави;
- діяльність історичних осіб.

Він також повинен вміти:

- порівнювати, аналізувати, узагальнювати і критично оцінювати історичні факти та діяльність осіб;
- оцінювати події та діяльність людей в історичному процесі з позиції загальнолюдських цінностей;
- співставляти історичні події, процеси з періодами (епохами);

- розрізняти тенденційно подану інформацію;
- орієнтуватись у науковій періодизації історії України;
- вміти самостійно добувати історичну інформацію за темою, працювати з першоджерелами, літературою;
- аргументовано на основі історичних фактів відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему.

Програма співбесіди

Тема 1. Виникнення та становлення Русі–України

Розселення слов'янських племен на території України.
Господарство східних слов'ян. Суспільний устрій. Вірування. Сусіди східних слов'ян.
Утворення Русі-України. Київські князі: Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав.

Тема 2. Київська держава (Русь–Україна) наприкінці X – у першій половині XI ст.
Внутрішня і зовнішня політика Володимира Великого. Запровадження християнства.
Київська держава (Русь-Україна) Ярослава Мудрого. «Руська правда». Міжнародні зв'язки.

Суспільний устрій. Влада князя. Повсякденне життя. Господарство. Міста. Ремесла.
Торгівля.

Тема 3. Київська держава (Русь–Україна) у другій половині XI – першій половині XIII ст.
Правління Ярославовичів. Половці. Любецький з'їзд князів.

Правління Володимира Мономаха та його сина Мстислава Великого.

Роздробленість Київської держави.

Галицьке і Волинське князівства в другій половині XII ст. Ярослав Осмомисл.

Культура Русі–України в другій половині XI – першій половині XIII ст.

Тема 4. Галицько-Волинська держава

Утворення Галицько-Волинського князівства. Роман Мстиславович. Боротьба за владу. Данило Романович.

Походи монголів на Русь. Встановлення панування Золотої Орди на українських землях.

Внутрішня політика. Зовнішня політика. Коронація Данила Романовича.

Тема 5. Українські землі у складі Великого князівства Литовського та інших держав (друга половина XIV – XV ст.)

Статус українських земель у складі Великого князівства Литовського та інших держав.
Кревська унія 1385 р. і українські землі. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств.

Утворення Кримського ханства. Гереї. Суспільний устрій та культура ханства.

Суспільне і церковне життя. Сільське господарство. Ремесла і торгівля. Міста, магдебурзьке право.

Культура та освіта. Юрій Дрогобич.

Тема 8. Українські землі в XVI ст.

Соціальна структура українського суспільства та економічне життя. Князі, пани й дрібна шляхта. Становище непривілейованих груп населення. Виникнення українського козацтва.

Передумови Люблінської унії. Люблінський сейм 1569 р. Суспільно-політичні зміни в українських землях після Люблінської унії.

Реформаційні та контрреформаційні рухи в Україні. Православні братства. Львівська братська школа.

Становище церкви. Розвиток полемічної літератури. Церковні собори в Бересті 1596 р., утворення греко-католицької церкви.

Виникнення Запорізької Січі. Д. Вишневецький. Життя та побут козаків. Військове мистецтво козацтва. Утворення реєстрового козацтва. Повстання 1591-1596 рр. Умови розвитку культури. Розвиток української мови. Шкільництво. Острозька академія. Рукописна книга та книговидавництво.

Архітектура й містобудування. Образотворче та декоративно-ужиткове мистецтво.

Тема 9. Українські землі у першій половині XVII ст.

Зростання магнатського землеволодіння. Поширення фільварків. Розвиток товарного виробництва. Міста. Становище селян та міщан.

Вплив Берестейської унії на церковне життя в Україні. Становище церков.

Морські походи козаків. Гетьман П. Конашевич-Сагайдачний. Участь українського козацтва у Хотинській війні.

Козацько-польський збройний конфлікт 1625 р. Повстання Т. Федоровича, І. Сулими. Національно-визвольне повстання 1637-1638 рр.

Митрополит П. Могила. Шкільництво. Утворення Києво-Могилянської академії. Література. Книговидавництво.

Театр. Література. Музика. Архітектура та образотворче мистецтво.

Тема 10. Початок Національно-визвольної війни українського народу XVII ст.

Передумови Національно-визвольної війни. Б. Хмельницький, його сподвижники. Битви на Жовтих Водах, під Корсунем та Пилявцями. Визвольний похід українського війська в Галичину. Програма розбудови Української козацької держави.

Збарасько-Зборівська кампанія. Укладення Зборівської угоди. Берестецька битва. Білоцерківський мирний договір.

Утворення української козацької держави - Гетьманщини. Політичний та адміністративно-територіальний устрій. Фінансова система та судочинство. Українська армія. Зміни в соціально-економічному житті українського народу.

Молдовські походи Б. Хмельницького. Батозька битва. Жванецька облога. Внутрішньо- і зовнішньополітичне становище Гетьманщини наприкінці 1653 р.

Українські землі в системі міжнародних відносин. Місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи. Зовнішня політика Гетьманщини. Відносини між Українською державою і Московією.

Українсько-московська міждержавна угода 1654 р. Воєнні дії в 1654-1655 рр.

Тема 11. Українські землі в 60–80-ті роки XVII ст.

Віленське перемир'я. Зміна зовнішньополітичної орієнтації Б. Хмельницького.

Дії українського війська в Польщі 1656-1657 рр. Б. Хмельницький - політик та дипломат. Становище в Гетьманщині після смерті Б. Хмельницького.

Гетьман І. Виговський, його зовнішня й внутрішня політика. Гадяцька угода 1658 р. Московсько-українська війна 1658-1659 рр. Конотопська битва.

Переяславський договір 1659 р. Чуднівська кампанія 1660 р. та укладення Слободищенської угоди. Боротьба за владу на Лівобережній Україні.

Андрусівське перемир'я 1667р. Гетьман П. Дорошенко, його боротьба за об'єднання України. Чигиринські походи турецько-татарського війська. Бахчисарайський мир. Занепад Правобережжя, його перехід під владу Польщі.

Адміністративно-територіальний устрій Лівобережної Гетьманщини. Органи влади. Заходи гетьманів щодо захисту державних інтересів Гетьманщини. Соціальний устрій.

Слобідська Україна в другій половині XVII ст. Заснування слобідських міст. Адміністративно-політичний та соціальний устрій.

Запорізька Січ у складі Гетьманщини. Участь запорожців у війнах проти Польщі, Османської імперії та Кримського ханства. Політика Московії щодо Запорізької Січі.

Господарське, культурне та церковне життя в українських землях. Землеволодіння. Сільське господарство, ремесло, промисли, торгівля. Становище церкви.

Тема 12. Українські землі наприкінці XVII - у першій половині XVIII ст.

Гетьманщина наприкінці XVII - на початку XVIII ст. «Вічний мир». Перший Кримський похід. Обрання гетьманом І. Мазепи. Коломацькі статті 1687 р. Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи.

Правобережна Україна наприкінці XVII - на початку XVIII ст. Відродження козацького устрою на Правобережній Україні. Повстання С. Палія.

Україна в подіях Північної війни. Українсько-шведський союз. Воєнно-політичні акції російського царя проти українців.

Полтавська битва. Гетьман І. Мазепа в історії України. К. Гордієнко.

Становище в Україні після Полтавської битви. Наступ царату на українську культуру. Заходи щодо економіки Гетьманщини. П. Орлик і його Конституція.

Гетьман І. Скоропадський. Діяльність Малоросійської колегії. П. Полуботок. Відновлення гетьманства. «Рішительні пункти». Гетьман Д. Апостол, його реформи. Діяльність «Правління гетьманського уряду».

Особливості розвитку культури. Освіта і друкарство. Києво-Могилянська академія. Розвиток літератури: поезія, богословські твори, літописна та історична проза. Графіка. Живопис. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура.

Тема 13. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Гетьман К. Розумовський, його діяльність. Остаточна ліквідація гетьманства. Діяльність П. Рум'янцева в Лівобережній Україні. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація решток автономного устрою Гетьманщини.

Соціально-політичне та економічне становище в Правобережній Україні. Розгортання гайдамацького руху. Коліївщина. М. Залізняк. Зміни у політичному становищі правобережних земель.

Соціально-політичне та економічне становище в Галичині, на Буковині та Закарпатті. Опришківський рух. Поділи Речі Посполитої. Зміни у політичному становищі західноукраїнських земель.

Адміністративно-територіальний поділ та освоєння запорізьких земель Нової (Підпільненської) Січі. Ліквідація Запорізької Січі. П. Калнишевський. Доля запорожців після ліквідації Запорізької Січі. Заселення Південної України. Кримське ханство в XVIII ст. Приєднання Криму до Росії.

Особливості розвитку культури в другій половині XVIII ст. Освіта. Внесок Києво-Могилянської академії в культурно-освітній розвиток. Розвиток філософських ідей. Г. Сковорода. Природничі науки. Музика. Театр. Архітектура. Скульптура. Графіка. Живопис.

Тема 14. Формування модерної української нації.

Від етносу до нації; від Малоросії та Галицької Русі до України. «Українське питання» - проблема панівних націй. «Український проект».

Значення фольклору та етнографії в дослідженні національних ознак українців. Пошук науково-історичних підвалин української окремішності. Початок академічного (наукового) етапу українського визвольного руху.

Ідея соборності українських земель. Релігійно-конфесійні проблеми в національному питанні.

Тема 15. Українські землі у складі російської та австрійської імперій наприкінці XVIII - у першій третині XIX ст.

Українські землі у складі Російської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Національне та соціальне становище українського населення. Проникнення буржуазних рис повсякденного життя у побут мешканців міста і села. Життя великих міст.

Включення західноукраїнських земель до складу Австрійської імперії: адміністративно-територіальний устрій та регіональний поділ. Політика австрійського уряду щодо українців. Національне та соціальне становище українського населення. Зміни у побуті, стилі та традиціях життя міста і села.

Початок національного відродження. Національна ідея в суспільно-політичному русі України. «Історія русів». Українська автономістська ідея. Новгород-Сіверський гурток. Українське культурне відродження на Слобожанщині.

Поширення ідей Просвітництва у Західній Україні. Пробудження національного життя. Українська національна ідея в середовищі греко-католицьких священників. «Руська трійця».

Масонство в Україні. Україна в програмних документах декабристів. Повстання Чернігівського полку. Польське повстання 1830-1831 рр. і Україна.

Тема 16. Соціально-економічне життя народу та український національний рух у першій половині XIX ст.

Початок промислової революції. Формування фабрично-заводської промисловості. Міста. Розвиток внутрішньої торгівлі. Одеса. Місце України в зовнішній торгівлі Російської імперії.

Повсякденне життя. Соціально-економічне становище українського населення під владою Австрійської та Російської імперій і соціальні рухи. Форми й характер протесту козаків, селян та військових поселенців.

Селянські виступи під проводом У. Кармелюка. «Київська козаччина» 1855 р. Селянські виступи в Галичині, Буковині, Закарпатті.

Утворення Кирило-Мефодіївського братства. Програмні документи й громадсько-політична діяльність братчиків. Місце Т. Шевченка в українському національному відродженні. П. Куліш. М. Костомаров. Риси ментальнісних установок, що відрізняли українців від сусідніх національних спільнот: поляків і росіян.

Національно-визвольний рух на західноукраїнських землях під час революції 1848-1849 рр. у Австрійській імперії. Зв'язки діячів українського руху Наддніпрянщини з лідерами чеського і південнослов'янського відродження. Утворення та діяльність Головної руської ради. Українське питання на Слов'янському з'їзді у Празі. Участь українців у виборах до австрійського парламенту.

Тема 17. Культурне життя в українських землях наприкінці XVIII - у половині XIX ст.

Особливості розвитку культури. Капіталізація і її вплив на культуру. Освіта. Київський та Харківський університети. Гімназії. Рішельєвський та Ніжинський ліцеї. Наука. Видатні вчені.

Нова українська література і театр як відображення тенденцій суспільного розвитку. Т. Шевченко, І. Котляревський, Г. Квітка-Основ'яненко, П. Гулак-Артемівський, Є. Гребінка.

Музика, образотворче мистецтво і архітектура в пошуках українського мистецького стилю.

Традиційно-побутова культура у селі та місті. Релігійне життя. Доля української жінки.

Тема 18. Модернізація українського суспільства в середині - у другій половині XIX ст.

Вплив аграрної реформи уряду Франца-Йосифа 1848 р. на розвиток економіки у західноукраїнських землях. Селянська реформа 1861 р. у Наддніпрянській Україні. Зміни в сільському господарстві. Капіталізація. Ринкові відносини.

Поширення вільнонайманої праці. Розвиток промисловості. Особливості індустріалізації в Україні. Розвиток міст і сіл. Розширення внутрішнього ринку. Торгівля. Українські підприємці. Родини Яхненків і Симиренків.

Реформи адміністративно - політичного управління 60-70-х років XIX ст. у підросійській Україні. Зміни у соціальній структурі суспільства. Суперечливі процеси модернізації повсякденного життя. Початок трудової еміграції.

Тема 19. Національна ідея, українофільський культурницький і політичний етапи визвольного руху

Зіткнення російської, польської, німецької і австрійської національних ідей на українських землях. Українське питання, його головні засади і принципи. Україна в геополітичних стратегіях Росії, Німеччини, Австро-Угорщини. Хлопомани і народовці.

Москвофільство і малоросійство.

Подвійна лояльність української еліти.

Український соціалізм. М. Драгоманов.

Націонал-демократична течія — галицькі народовці і київські старогромадівці. Ідея територіалізму - патріотизму землі та концепт «українська політична нація». Національний соціал-демократизм. Участь представників різних етносів в українському визвольному русі.

Тема 20. Суспільно-політичний рух в Україні у другій половині XIX ст.

Початок громадського руху наприкінці 50-х - у 60-х роках XIX ст. Київська та інші громади. Журнал «Основа». В. Антонович. Валуєвський циркуляр.

Основні течії суспільно-політичного руху в 50-60-х роках XIX ст. на західноукраїнських землях: москвофіли та народовці. Культурно-освітнє товариство «Просвіта». Польське повстання 1863-1864 рр. і Україна.

Відродження громадського руху в 70-90-х роках. Громадівський рух. «Південно-Західний відділ Російського географічного товариства». «Київський телеграф». Емський указ. Російський громадсько-політичний рух народників в українських землях.

Діяльність галицьких народовців у другій половині 70-х-90-ті роки XIX ст. Розгортання руху народовців на Буковині та в Закарпатті.

Радикальний рух у Галичині. «Новоерівська» політика народовців. О. Барвінський та О. Кониський. Утворення першої політичної партії в Україні (РУРП). І. Франко. Утворення УНДП та УСДП. Самостійницька позиція партій Західної України. Українці в Галицькому сеймі та Австрійському парламенті.

Українці-самостійники (М. Міхновський і Ю. Бачинський).

Тема 21. Культурне життя України в другій половині XIX ст.

Особливості розвитку української культури. Освіта. Недільні школи в Наддніпрянській Україні. Вищі навчальні заклади. Новоросійський університет.

Наука. Наукові товариства. М. Грушевський.

Література. Драматургія. Архітектура та містобудування. Живопис. Музика. Музеї. Українські підприємці-благодійники. Родини Терещенків та Харитоненків.

Фольклор та декоративно-ужиткове мистецтво. Повсякденне життя: звичаї, традиції, побут. Зміни у житті українських жінок. Особливості релігійного життя.

Тема 22. Наш край наприкінці XVIII - у XIX ст.

Особливості модернізації регіону і краю в другій половині XVIII — початку XX ст. Вплив адміністративно-територіальних реформ 60—70-х років XIX ст. на систему управління краю. Етнічний і соціальний склад мешканців. Міграція.

Господарське життя.

Духовне життя: вірування, звичаї, традиції, побут. Вплив визвольного руху на свідомість місцевого населення. Особливості розвитку культури. Повсякденне життя різних верств місцевого населення.

Тема 23 . Українські землі на початку XX ст.

Особливості соціально-економічного розвитку Наддніпрянської України. Індустріальна модернізація. Монополізація. Регіональна спеціалізація сільського господарства. Кооперативний рух. Українські меценати-промисловці.

Суспільно-політичне життя у Наддніпрянській Україні. Політизація українського національного руху. Створення політичних партій. Проблеми становлення та консолідації української нації.

Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Український національно-культурний рух. Діяльність українських парламентських громад у I та II Державних Думах.

Столипінська земельна реформа.

Посилення національного гніту в Наддніпрянській Україні у 1907-1914 рр. Український політичний та національно-культурний рух у 1907-1914 рр. «Українське питання» в III і IV Державних Думах.

Українські землі у складі Австро-Угорщини. Становище промисловості та сільського господарства на західноукраїнських землях. Кооперативний рух. Трудова еміграція.

Діяльність політичних, національно-культурних і військово-спортивних організацій.

Реформа виборчої системи. Боротьба за створення українського університету. Особливості українського руху в Буковині і Закарпатті. Зміна ролі греко-католицької церкви. А. Шептицький.

Особливості розвитку культурного життя. Освіта. Наука. Техніка. Українська преса та видавництва. Література. Образотворче мистецтво. Музика. Архітектура. Театр. Релігійне життя. Традиції та побут української сім'ї.

Тема 24 . Україна в роки першої світової війни.

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз Визволення України. Українці в арміях воюючих держав.

Воєнні дії на території України в 1914-1917 рр. Бойовий шлях Легіону Українських січових стрільців та їхня культурно-освітня діяльність.

Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр. Економічна та політична кризи в Російській імперії та Австро-Угорщині.

Тема 25 . Початок Української революції (1917 - квітень 1918 р.)

Лютнева революція 1917 р. й Україна. Початок Української революції. Утворення Української Центральної Ради (УЦР). М. Грушевський. Українські політичні партії. Український національний Конгрес. Початок українізації армії. Вільне козацтво.

I Універсал Центральної Ради. Генеральний секретаріат. В. Винниченко. Відносини Центральної Ради з Тимчасовим урядом. II Універсал УЦР. Збройний виступ самостійників. Конгрес народів Росії.

Прихід до влади більшовиків у Росії. Боротьба за владу в Києві 28-31 жовтня 1917 р. III Універсал УЦР. Українська Народна Республіка (УНР). Встановлення кордонів. Внутрішня та зовнішня політика Центральної Ради.

Події 1917 р. в Криму. Курултай та Кримська Народна Республіка.

Початок агресії більшовицької Росії проти УНР. Проголошення в Харкові радянської влади. Перша війна радянської Росії з УНР. IV Універсал УЦР. Проголошення незалежності УНР. Бій під Крутами. Радянська окупація України.

Мирний договір із Центральними державами у Брест-Литовську. Вступ військ Німеччини й Австро-Угорщини на територію УНР.

Похід П. Болбочана на Крим.

Розпуск УЦР.

Тема 26 . Боротьба за українську державу (квітень 1918-1921 р.)

Утворення Української Держави. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика. Кримські крайові уряди. Зародження повстанського руху.

Утворення Директорії. Антигетьманське повстання. Відновлення УНР. Трудовий конгрес.

Розпад Австро-Угорської імперії і західноукраїнські землі. Листопадовий зрив. Проголошення ЗУНР. Державне будівництво. Є. Петрушевич. Початок українсько-польської війни. УГА. Зовнішня політика. Злука УНР і ЗУНР та її історичне значення. Український національний рух у Буковині та Закарпатті.

Україна в умовах зовнішньої агресії. Військова присутність Антанти на півдні України. Друга війна УНР із радянською Росією.

Отаманщина. Реорганізація Директорії УНР. Державницька та національна політика.

Радянська окупація України. УСРР. Політика «воєнного комунізму». Червоний терор. Повстанський рух. Н. Махно та інші повстанські отамани.

Наступ польських військ. Чортківська офензива. Окупація польськими військами території Західної області УНР.

Наступ об'єднаних українських армій на Київ.

Наступ білогвардійських військ на Україну. Денікінський режим в Україні. Перший Зимовий похід.

Відновлення більшовицького режиму. Зміни у внутрішній політиці. Націонал-комунізм.

Варшавська угода та війна з радянською Росією. Боротьба за Україну у 1920 р. Поразка Збройних сил Півдня Росії. Червоний терор у Криму.

Повстанський рух 1920—1921 рр. Другий Зимовий похід.

Поразка українського визвольного руху. Українська політична еміграція.

Нові тенденції розвитку культури 1917-1921 рр. Здобутки в освіті. Культурно-освітня діяльність громадських організацій. Наука. Мистецтво. Релігійне життя.

Тема 27 . Встановлення й утвердження радянського тоталітарного режиму (1921-1939 рр.)

Державний статус УСРР. Утворення СРСР. Встановлення кордонів. Адміністративно-територіальний поділ.

Антибільшовицький повстанський рух. Масовий голод 1921-1923 рр. Впровадження непу в УСРР. Грошова реформа. Початок індустріалізації. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності.

Політика коренізації. Ставлення влади та населення до українізації. М. Скрипник. Національна політика радянської влади в УСРР. Кримська та Молдавська АСРР.

Релігійне життя в УСРР. УАПЦ. В. Липківський.

Форсована індустріалізація. Створення військово-промислового комплексу. Здобутки, прорахунки та наслідки індустріалізації. Згортання непу і перехід до директивної економіки.

«Хлібозаготівельні кризи» 1927-1928, 1928-1929 рр. Розкуркулення та насильницька колективізація. Опір селянства. Причини й перебіг Голодомору 1932-1933

рр. - геноциду українського народу. «Закон про 5 колосків». Примусові хлібозаготівлі. «Чорні дошки». Масштаби та наслідки Голодомору. Національно-демографічні зміни.

Формування культу особи Й. Сталіна. Порушення прав людини в умовах тоталітарного режиму. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання. Політичні процеси 1920-х - початку 1930-х рр.

Згортання українізації. Посилення русифікаторської політики. Конституція УРСР 1937 р.

«Розстріляне відродження». «Великий терор» та його ідеологічне виправдання. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Антицерковна політика влади та її наслідки. Ліквідація УАПЦ.

Ідеологізація національно-культурного життя радянської України 1921-1939 рр. Освіта. Наука. Мистецькі спілки. Кінематограф. Митці «розстріляного відродження». Соціальний реалізм.

Тема 28 . Західноукраїнські землі в 1921-1939 рр.

Правовий статус західноукраїнських земель у складі Польщі. Економічне і соціальне становище населення. Національна політика Польщі. Осадництво. «Пацифікація».

Українські політичні партії. УНДО. В. Мудрий.

Українська військова організація (УВО) й Організація українських націоналістів (ОУН). Є. Коновалець.

Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя.

Українська національна партія (УНП). В. Залозецький.

Українські землі у складі Чехо-Словаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й економічне життя. Карпатська Україна. «Карпатська Січ». А. Волошин.

Культурне життя українських земель, які входили до складу Польщі, Румунії та Чехословаччини.

Тема 29 . Україна в роки Другої світової війни (1939-1945 рр.)

«Українське питання» у міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Українці в польській армії.

Вступ Радянського Союзу у війну. Вхідження Східної Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та Південної Бессарабії до складу УРСР. Радянська новоприєднаних територій. Правовий статус громадян на анексованих територіях. Масові політичні репресії 1939-1940 рр.

Політичне та соціально-економічне становище в Україні напередодні німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної Армії. Мобілізаційні заходи. Тактика «випаленої землі».

Окупація України військами Німеччини та її союзниками. Нацистський «новий порядок». Колабораціонізм. Остарбайтери. Концтабори. Масове знищення мирного населення. Голокост.

Опір окупантам. Український визвольний рух. С. Бандера. Проголошення Акта відновлення Української Держави. «Поліська січ». Створення УПА. Українсько-польське протистояння. Українська Головна Визвольна Рада (УГВР). Радянський партизанський рух.

Радянський наступ взимку 1942-1943 рр. Бої на Лівобережжі влітку-восени 1943 р. Битва за Дніпро. Звільнення Києва. Вигнання німецьких військ та їх союзників із Правобережної та Південної України. Депортація з Криму кримських татар та інших народів. Завершення бойових дій на території України.

Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй у роки Другої світової війни. «Українське питання» на Ялтинській та Потсдамській конференціях. Ціна війни.

Культура в роки війни. Освіта і наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф.

Тема 30 . Україна в перші повоєнні роки (1945 - початок 1950-х рр.)

Україна - співзасновниця ООН. Міжнародні договори другої половини 1940-х - початку 1950-х рр., встановлення кордонів УРСР. Участь УРСР в інших міжнародних організаціях.

Внутрішньополітичне й економічне становище УРСР. Особливості відбудовчого процесу. Масовий голод 1946-1947 рр. Зміцнення тоталітарного режиму. Ідеологічні кампанії.

Відновлення політики радянзації в західних областях України. Український визвольний рух у 1944-1950-х рр. Р. Шухевич. Обмін населенням між Польською Народною Республікою та УРСР. Масові депортації (1944-1946 рр.). Операції «Вісла» та «Захід». Ліквідація УГКЦ.

Культура в перші повоєнні роки (1945 - перша половина 1950-х рр.). Відбудова системи освіти. Наука. Література. Образотворче мистецтво. Музика та кінематограф. Становище творчої інтелігенції.

Тема 31. Україна в умовах політичної та економічної лібералізації (середина 1950-х - середина 1960-х рр.)

Внутрішньополітичне становище Української РСР у середині 50-х рр. Адміністративно-територіальні зміни. Входження Кримської області до складу УРСР. Стан промисловості та сільського господарства.

Початок лібералізації суспільного життя. Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах 1953-1954 рр. XX з'їзд КПРС. Реабілітація жертв сталінських репресій. «Відлига». Загострення боротьби серед вищого партійного керівництва України. Зародження дисидентського руху в Україні та його особливості. Л. Лук'яненко.

Зміни в управлінні господарством. Раднаргоспи. Розвиток промисловості. Аграрна політика у другій половині 1950-х - першій половині 1960-х рр. «Хрущовські надпрограми».

Науково-технічна революція. Здобутки науки. Реформи освіти. Посилення русифікації. «Відлига» в мистецтві. «Шістдесятництво» в українській культурі. Розвиток спорту.

Тема 32. Україна у період загострення кризи радянської економіки (середина 1960-х - середина 1980-х рр.)

Спроби реформування командної економіки в другій половині 1960-х рр. Економічне становище УРСР у 1970-ті — на початку 1980-х рр. Продовольчі програми.

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. П. Шелест, В. Щербинський. Конституція УРСР 1978 р. Зміни в соціальній та національній структурі населення. Привілейоване становище партійних радянських працівників.

Дисидентський рух: течії, форми та методи боротьби. І. Дзюба «Інтернаціоналізм чи русифікація». Українська Гельсінська група. М. Руденко. Кримськотатарський національний рух. М. Джемільєв.

Розвиток освіти, науки, літератури. Формування опозиційних течій у культурі. Українське мистецтво. Досягнення українських спортсменів. Молодіжний неформальний рух в Україні.

Тема 33 . Розпад Радянського Союзу та проголошення незалежності (1985-1991 рр.)

Політика «прискорення» та її наслідки в Україні. Антиалкогольна кампанія. Стан економіки. Шахтарські страйки. Рівень життя населення.

«Гласність» і лібералізація. Зрушення у політичному житті України. Розгортання страйкового руху. Формування багатопартійної системи. Активізація національно-демократичного руху в другій половині 1980-х рр. Національні громадські організації і об'єднання. Релігійне відродження. Вихід УГКЦ з підпілля.

Вибори до Верховної Ради УРСР і місцевих рад 1990 р. Створення Автономної Республіки Крим (12 лютого 1991 р.). Декларація про державний суверенітет України. «Революція на граніті». Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р.

Проголошення незалежності України та її міжнародне визнання. Розпад СРСР. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Л. Кравчук.

Тема 34 . Україна в умовах незалежності (від 1991 р. до сьогодні)

Вихід незалежної України на міжнародну арену. Початок державотворчих процесів. Початок формування Збройних сил та правоохоронних органів України. Повернення кримських татар на історичну батьківщину. Статус Криму.

Позачергові вибори до Верховної Ради та дострокові президентські вибори у 1994 р. Конституція України 1996 р.

Стан економіки України у 1991—1998 рр. Соціальна диференціація суспільства. Запровадження національної валюти. Демографічні процеси. Трудова еміграція. Стан сільського господарства. Початок реформ в аграрному секторі.

Основні тенденції економічного розвитку України у 1998—2008 рр. Становлення олігархічної системи. Пошуки шляхів економічної стабілізації. Початок інтеграції української економіки у європейський та світовий економічний простір.

Політична розбудова суспільства. Виборчі кампанії 1998 та 1999 рр. Л. Кучма. Рухи протесту початку 2000-х рр. Парламентські вибори 2002 р. Президентські вибори 2004 р. Конституційна реформа 2004 р.

Помаранчева революція 2004-2005 рр. В. Ющенко. Суспільно-політичне життя та соціально-економічний розвиток України у 2005-2013 рр. Конституційна реформа 2010 р. В. Янукович.

Формування зовнішньої політики України. Ядерне роззброєння. Україна в міжнародних організаціях. Загострення відносин із Російською Федерацією. Конфронтація навколо острова Тузла. «Газові» та «торговельні» війни з Росією.

Процес європейської інтеграції та його призупинення. Студентський майдан. Євромайдан. Революція гідності 2013-2014 рр. «Небесна Сотня».

Анексія та тимчасова окупація Криму Російською Федерацією. Агресія Росії проти України. Початок Антитерористичної операції (АТО) в Донецькій та Луганській областях. Дострокові президентські вибори 2014 р. П. Порошенко. Угода про асоціацію між Україною й Європейським Союзом. Бойові дії на сході України (квітень 2014 - 2016 рр.). Реакція світової спільноти на агресію Російської Федерації. Процес мирного врегулювання: Мінські угоди та «нормандська четвірка». Формування громадянського суспільства. Соціально-економічний розвиток України у 2014-2016 рр.

Особливості культурного розвитку України (1991-2016 рр.). Релігійне життя. Зміни в системі національної освіти. Основні тенденції розвитку науки. Література і мистецтво. Євробачення 2005 та 2016 рр. Розвиток спорту та здобутки українських спортсменів. Чемпіонат Європи з футболу в Україні та Польщі 2012 р.

**Критерії оцінювання
знань абітурієнтів під час проведення вступного випробування
у формі усної співбесіди з історії України для вступу до
Київського державного коледжу туризму та готельного господарства у 2018 р.**

Абітурієнт отримує два теоретичні питання, які містять програмний матеріал з різних історичних періодів. Після підготовки відбувається усна бесіда з членами комісії.

Члени комісії оцінюють відповідь абітурієнта за 200-бальною шкалою, до сумарної оцінки відповіді додається 100 балів для того, щоб узгодити оцінювання абітурієнта із ЗНО.

Оцінку «ВІДМІННО» (176 - 200 балів) отримує абітурієнт, який володіє конкретно-історичними знаннями з курсу античної та середньовічної історії, історії нового та новітнього часу та історії України. Абітурієнт повинен вміти аналізувати та узагальнювати історичні події, виділяти основні тенденції і закономірності в їх перебігу, розглядати суспільні явища в розвитку і конкретно-історичних умовах, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, демонструвати обізнаність з джерелами та літературою, висловлювати власну думку і позицію щодо дискусійних проблем історії, критично оцінювати історичні факти та діяльність історичних осіб, вільно оперувати хронологією та науковою термінологією. Відповідь повинна бути ґрунтовною на всі питання, виклад думок логічний, аргументований.

Оцінку «ДОБРЕ» (150 - 175 балів) абітурієнт отримує за відповідь, в якій розкрита основна суть екзаменаційних питань, зміст історичних процесів, достатнє розуміння проблеми. Відповідь, аргументована, але допущені незначні неточності при розкритті особливостей суспільних явищ та історичних подій. Абітурієнт в цілому орієнтується в історичних датах, частково володіє відповідною науковою термінологією, однак не в повному об'ємі засвоїв фактичний матеріал та наявну джерельно-монографічну базу, чіткої власної оцінки історичним процесам не дає.

Оцінку «ЗАДОВІЛЬНО» (124 - 149 балів) абітурієнт отримує за те, що поверхнево володіє теоретичним та фактичним матеріалом, не вміє застосовувати раніше засвоєні знання, не може дати повні та правильні відповіді на основні та додаткові питання. Абітурієнт показує фрагментарну обізнаність щодо історичних джерел та літератури по питаннях білету.

Оцінку «НЕЗАДОВІЛЬНО» (100 - 123 бали) абітурієнт отримує за відсутність знань по програмовому матеріалу з історії, про що засвідчує невміння аналізувати конкретний теоретичний та фактичний матеріал, незнання історичної термінології, не опрацювання основних джерел та літератури. Абітурієнт не орієнтується в процесах всесвітньої історії та історії українського народу. Немає логічності та послідовності викладу історичних подій та явищ.

**Список навчальної літератури
для підготовки до вступного випробування у формі співбесіди
з історії України для абітурієнтів**

1. Історія України. Посібник. О.Д. Бойко. Академвидав. 2016.-400с.
2. Історія України. Довідник. С.В. Кульчицький. «Літера».2017.-542с.
3. Історія України. Підручник, Смагін, О.І. Пометун. – К. : Видавничий дім «Освіта», 2015. – 216с.
4. Історія України. Підручник. Для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів / О.В. Гісем. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2015, - 272с. : іл.
5. Історія України. Підручник. Для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів / О.В. Гісем, О.О. Мартинюк. – Х.: Вид-во «Ранок», 2015. – 240с.:іл.
6. Історія України. Підручник. Для 7 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ Ю.Ю. Свідерський,
7. Т.В. Ладиченко, Н.Ю. Ромашинин. – К.: Грамота, 2007. – 272с.:іл.
8. Історія України. Підручник. Для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ В.С. Власов. – Київ: Генеза, 2016. – 256с.:іл..
9. Історія України. Підручник. Для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ Г.К. Швидько,
10. П.О. Чорнобай. - Київ: Генеза, 2016. – 352 с.:іл..
11. Історія України. Підручник. Для 8 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ О.О. Гісем. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан,2016.
12. Історія України. Навчальний посібник. В.В. Світлична. Каравела. 2012.-400с.
13. Історія України. Підручник. Для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ О. Рєєнт., О. Малій. – К.: Генеза,2009. – 240с.:іл., карти
14. Історія України. Підручник. Для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів/Ф.Г. Турченко,
15. В.М. Мороко. – К.: Генеза,2009. – 352с.:іл., карти
16. Історія України. Підручник. Для 9 кл. загальноосвіт. навч. закладів/ О.К. Стуркевич. – К.: Грамота,2009. – 288с.:іл.

При підготовці до вступного випробування радимо також використовувати також інші чинні підручники та посібники з історії України, рекомендовані Міністерством освіти і науки України.